

372

U S T A W A

z dnia 28 czerwca 1939 r.

o częściowej zmianie przepisów o uporządkowaniu długów rolniczych.

Art. 1. 1. Długami rolniczymi w rozumieniu art. 2—5 są długi, określone w rozdziale I rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59). Przepisy powyższych artykułów nie mają zastosowania do długów rolniczych wobec osób i instytucji, wymienionych w art. 6 ust. (1) wyżej wymienionego rozporządzenia, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

2. Postępowanie przed urzędami rozjemczymi, przewidziane w art. 3 i 4, toczy się w myśl przepisów ustawy o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich z dnia 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 60).

Art. 2. 1. Do dnia 31 grudnia 1940 r. ogranicza się wymagalność długów rolniczych, uporządkowanych z mocy samego prawa, orzeczenia urzędu rozjemczego oraz ugody, do 50% należności, których płatność zapadła, bądź zapadnie w ciągu lat 1939 i 1940. Ograniczenie wymagalności nie dotyczy 50% należności z tytułu odsetek zaległych na 1 stycznia 1939 r., jak również całości odsetek bieżących, przynależnych wierzycielom od dnia 1 stycznia 1939 r.

2. W stosunku do długów nie uporządkowanych wymagalność tych długów w okresie do dnia 31 grudnia 1940 r. ogranicza się do 50% należności. Ograniczenie wymagalności nie dotyczy 50% należności z tytułu odsetek zaległych na 1 stycznia 1939 r., jak również całości odsetek bieżących, przypadających wierzycielom od dnia 1 stycznia 1939 r.

3. Postępowanie egzekucyjne z tytułu należności, których wymagalność ulega w myśl ustępów poprzedzających zawieszeniu, nie może być wszczęte, a wszczęte ulega umorzeniu z mocy samego prawa.

4. Płatność należności, których wymagalność w myśl postanowień ust. 1 ulega zawiesz-

niu, nie wyłączając zaległych, a płatnych przed dniem 1 stycznia 1939 r. rat kapitałowych, ustala się łącznie z dwiema końcowymi ratami, przypadającymi według planu spłaty, ustalonego z mocy prawa, orzeczenia urzędu rozjemczego lub ugody.

Art. 3. W odniesieniu do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy A urząd rozjemczy, a w odniesieniu do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B i C właściwy sąd może na wniosek wierzyciela, uwzględniając położenie majątkowe zarówno dłużnika, jak i wierzyciela, uchylić lub ograniczyć w stosunku do danego długu działanie przepisów art. 2, jeżeli uzna, że zdolność płatnicza i możliwości gospodarcze dłużnika pozwalają mu uiścić dług na warunkach dla wierzyciela korzystniejszych. Sąd będzie orzekał, stosując odpowiednio w zakresie postępowania przepisy art. 5.

Art. 4. 1. W przypadku, gdy dłużnik znajduje się w stanie wyjątkowych trudności płatniczych, urząd rozjemczy może na wniosek posiadacza gospodarstwa wiejskiego grupy A zawiesić w całości lub w części na okres nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia 1940 r. wymagalność wszelkich należności z tytułu długów rolniczych.

2. Uprawnienia, przewidziane w ustępie poprzedzającym, przysługują urzędowi rozjemczemu także w stosunku do długów rolniczych wobec osób i instytucji, wymienionych w art. 6 ust. (1) pkt 6) — 10) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59), jeżeli długi te nie są objęte układami konwersyjnymi, zawartymi przy pomocy Banku Akceptacyjnego lub nie mają charakteru długoterminowego kredytu amortyzacyjnego.

Art. 5. 1. Właściwy sąd, na wniosek posiadacza gospodarstwa wiejskiego grupy B lub C, może postanowić zawieszenie wymagal-

ności zobowiązań w zakresie, ustalonym w art. 4, jeżeli dłużnik znajduje się w stanie wyjątkowych trudności płatniczych.

2. Przepis ustępu poprzedzającego nie dotyczy długów, objętych układem, zawartym między dłużnikiem i wierzycielem, na podstawie którego spłata zadłużenia następuje w drodze częściowej likwidacji substancji majątkowej dłużnika.

3. Orzeczenie co do zawieszenia wymagalności długu sąd wydaje w trybie postępowania niespornego (incydentalnego), jeżeli dla długu istnieje tytuł egzekucyjny. Na obszarze mocy obowiązującej ustawy z dnia 17 maja 1898 r. w sprawach sądownictwa niespornego (Dz. U. Rzeszy z 1898 r., str. 339, 771) przeciw orzeczeniom, wydanym w tych sprawach, służy zażalenie natychmiastowe. W postępowaniu niespornym (incydentalnym) nie ma środka odwoławczego do Sądu Najwyższego.

4. W przypadku wszczęcia egzekucji, o zawieszeniu wymagalności orzeka sąd egzekucyjny. W celu rozpoznania wniosku sąd wyznaczy rozprawę. Na postanowienie sądu służy zażalenie. Udzielając zawieszenia, sąd umorzy postępowanie egzekucyjne. Do czasu rozstrzygnięcia wniosku o zawieszenie, sąd może wstrzymać postępowanie egzekucyjne.

5. Jeżeli dług rolniczy jest przedmiotem procesu sądowego, o zawieszeniu i wymagalności orzeka sąd procesowy.

6. W procesie o zapłatę długu rolniczego, objętego artykułem niniejszym, należy się pozwanaemu zwrot kosztów procesu, jeżeli nie dał on powodu do wytoczenia sprawy, uznał przy pierwszej czynności procesowej należność długu i utrzymał się z wnioskiem o odroczenie płatności tego długu.

Art. 6. Zawieszenie wymagalności, o którym mowa w art. 4 i 5, nie obejmuje odsetek, które będą przysługiwały na rzecz wierzyciela od dnia wydania decyzji urzędu rozjemczego lub sądu.

Art. 7. Przepisy artykułów poprzedzających nie dotyczą dłużników, którzy zawarli układy, bądź zostali poddani postępowaniu likwidacyjnemu na zasadzie przepisów rozdziału VII rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59).

Art. 8. W przypadkach zbiegu zadłużenia gospodarstw grupy A wobec Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej grupy parcelacyjnej lub zadłużenia tychże gospodarstw wobec Państwowego Banku Rolnego z tytułu kredytu długoterminowego w listach zastawnych oraz z tytułu parcelacji majątków własnych Banku — z długami wobec instytucji kredytu krótkoterminowego, skonwertowanymi przy pomocy Banku Akceptacyjnego lub nieskonwertowanymi, a powstałymi przed dniem 1 lipca 1932 r., Ministrowie Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu zastosują ulgi, które doprowadzą wysokość ob-

ciążenia tych gospodarstw do poziomu gospodarczo uzasadnionego w trybie, ustalonym w art. 9 — 12 ustawy niniejszej.

Art. 9. 1. Upoważnia się Ministrów Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu do ustalenia w drodze rozporządzeń zasad i warunków przejęcia na rzecz Skarbu Państwa poprzez Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej niektórych wierzytelności osób i instytucji, wymienionych w art. 6 ust. (1) pkt 5) — 10) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59), jeżeli wierzytelności te obciążają gospodarstwa grupy A, które posiadają zadłużenie, określone w art. 8.

2. Przepis ustępu poprzedzającego ma zastosowanie również do posiadaczy gospodarstw rolnych grupy A, nabytych przez obecnych właścicieli lub ich spadkodawców po dniu 1 stycznia 1919 r., a obciążonych rentami byłej komisji kolonizacyjnej i byłych pruskich banków rentowych.

Art. 10. 1. Należności instytucji, wymienionych w art. 6 ust. (1) pkt 5) — 10) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59), z tytułu przejęcia w myśl art. 9 wierzytelności na rzecz Skarbu Państwa, będą uiszczane obligacjami 3% państwowej renty ziemskiej lub innymi zobowiązaniami dłużnymi Skarbu Państwa.

2. Rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych, ustali kursy, zasady oraz wszelkie inne warunki, na których instytucje kredytowe będą obowiązane przyjmować obligacje 3% państwowej renty ziemskiej.

3. Instytucjom kredytowym, których należności zostaną uiszczone w myśl ust. 1 obligacjami 3% państwowej renty ziemskiej, może być udzielana pomoc Skarbu Państwa. Zasady i warunki tej pomocy ustali w drodze rozporządzenia Minister Skarbu, a w zakresie pomocy udzielanej z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej — Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 11. Upoważnia się Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych do wypuszczania obligacji 3% państwowej renty ziemskiej (art. 34 część I ustawy o wykonaniu reformy rolnej) oraz do wydawania innych zobowiązań Skarbu Państwa na cele, przewidziane art. 10.

Art. 12. 1. Należności, przejęte na rzecz Skarbu Państwa poprzez Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej, zostaną skonwertowane na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, przy czym obsługa tych należności oraz należności z tytułu dotychczasowych zadłużeń w Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej będzie zmniejszona, w przypadkach gospodarczo uzasadnionych, w drodze obniżenia oprocentowa-

nia, umorzenia części kapitału lub zastosowania obu tych środków łącznie.

2. Zastosowanie przepisów ustępu poprzedniego może być uzależnione od wykorzystania przez dłużnika uprawnień, przysługujących mu z tytułu przepisów art. 50, 51, 53 i 54 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59).

3. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, biorąc za podstawę jakość gruntu, położenie ekonomiczne, wysokość zadłużenia nie przejętego przez Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej oraz zdolność płatniczą gospodarstw, ustali w drodze rozporządzenia zasady, w myśl których obniżone będzie obciążenie gospodarstw wiejskich, wymienionych w art. 8.

Art. 13. Ministrowie Skarbu i Sprawiedliwości mogą w drodze rozporządzeń, każdy w swoim zakresie, zwolnić całkowicie lub częściowo od wszelkich opłat stemplowych względnie sądowych (hipotecznych) czynności, które pozostają w związku z wykonaniem przepisów art. 8 — 12 ustawy niniejszej, jak również obniżyć przewidziane w obowiązujących przepisach opłaty stemplowe, względnie wynagrodzenie notariuszów i pisarzy hipotecznych za te czynności.

Art. 14. W rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 dodaje się nowy ust. (2) o brzmieniu:

„(2) Instytucje, wymienione w ust. (1) pkt 6) i 7) w zakresie długoterminowego kredytu amortyzacyjnego, uważa się za instytucje kredytu długoterminowego w rozumieniu pkt 5) tego ustępu;

dotychczasowe ust. (2) i (3) oznacza się jako ust. (3) i (4);

2) w art. 53 ust. (3) otrzymuje brzmienie:

„(3) Wniosek o obniżenie długów na podstawie ustępów poprzedzających może być wniesiony do dnia 31 grudnia 1940 r.”;

3) w art. 70 ust. (2) otrzymuje brzmienie:

„(2) Wniosek o otwarcie postępowania układowego może być złożony do dnia 31 grudnia 1940 r.”;

4) w art. 81 ust. (1) dodaje się nowy pkt 10) o brzmieniu:

„10) w przypadku zmniejszenia sumy długu — zmniejszenie zabezpieczeń hipotecznych, ciężających na majątku dłużnika i zwolnienie gruntów, przeznaczonych na parcelację, spod tychże zabezpieczeń.”

Art. 15. W ustawie z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 109, poz. 973), wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 10 ust. (2) otrzymuje brzmienie:

„(2) Wierzytelności i ich zabezpieczenia wpisane do rejestru, jak również wpływy na spłatę kapitałów i odsetek tych wierzytelności, stanowić będą w majątku instytucji, która uzyskała kredyt, osobną masę, służącą na zaspokojenie należności Banku Akceptacyjnego oraz należności z weksli (trat), pochodzących z kredytu akceptacyjnego, to jest wystawionych przez instytucje wierzycielskie, a akceptowanych przez Bank Akceptacyjny. Wierzytelności te i ich przynależności nie mogą być przedmiotem przelewu, potrącenia z wzajemnymi roszczeniami dłużnika, ani przedmiotem egzekucji ze strony osób trzecich oraz nie mogą być wciągnięte do masy upadłości instytucji wierzycielskiej.”;

2) po art. 18 dodaje się nowy art. 18a o brzmieniu:

„Art. 18a. Kto umyślnie użyje wpływy, włączone do osobnej masy, służącej na zaspokojenie należności Banku Akceptacyjnego (art. 10) na inny cel niż obsługę kredytu akceptacyjnego lub należności Banku Akceptacyjnego, podlega karze więzienia do dwu lat i grzywny do 10.000 złotych”.

Art. 16. 1. Jeżeli przy powstaniu długu rolniczego walutę pobrał posiadacz gospodarstwa wiejskiego, wszelkie ulgi, wynikające z ustawy niniejszej, rozciągają się na współzobowiązanych posiadaczy gospodarstw wiejskich, oraz na innych współzobowiązanych, jeżeli ci ostatni, zaciągając zobowiązanie, nie pobrali waluty.

2. Przepis ustępu poprzedzającego nie dotyczy ulg w stosunku do długów wobec osób i instytucyj, wymienionych w art. 6 ust. (1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 5, poz. 59), z wyjątkiem ulg, przewidzianych w art. 4 i 5, które w tym przypadku będą stosowane w zależności od stanu majątkowego współzobowiązane.

Art. 17. Żadne postanowienia umów lub innych tytułów, powstałych przed wejściem w życie ustawy niniejszej, nie stoją na przeszkodzie zastosowaniu jej przepisów. Postanowienia takie są nieważne, co nie powoduje jednak nieważności pozostałych postanowień tych umów lub innych tytułów.

Art. 18. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom: Skarbu, Sprawiedliwości oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 19. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 30 czerwca 1939 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *Stawoj Składkowski*

Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski*

Minister Sprawiedliwości: *W. Grabowski*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

J. Poniatowski